

Bamble
kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2017

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgsekretariat IKS

1. KONTROLLUTVALGET I BAMBLE KOMMUNE

Kontrollutvalget har i 2017 hatt følgende medlemmer og varamedlemmer valgt av kommunestyret:

Medlemmer	Varamedlemmer
Bård Hoksrud (Frp) Leder Aase Kristine Salen Hagen (H) Nestleder Carl-Otto Thommesen (Frp)	Fellesliste Frp/H: Steinar Johnsen (H), Anne Verdich (H)
Tom Rune Olsen (Ap) Ann Helen Storø (V)	Fellesliste Ap/Sp/V/R: Svein Inge Nyhus (Sp), Ingebjørg Jakola Lillemoen (Ap), Ingjerd Abrahamsen Michaelis (Ap), Lars Kristian Rugtvedt (Sp)

GRUNNPILARER I ARBEIDET:

Kontrollutvalget styrker innbyggernes tillit til kommunen

Kontrollutvalget opptre som et kollegium

Kontrollutvalget er ikke en arena for partipolitikk

Kontrollutvalget er ikke en arena for politisk omkamp

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan

2. OPPGAVER

Kommunen er samfunnet sin viktigste velferdsprodusent og forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen gjør det nødvendig med utstrakt styring og kontroll av at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, og at ressursene blir forvaltet på en effektiv måte i samsvar med kommunestyret sine føringer.

Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet. Egenkontroll er et viktig element i det lokale folkestyret, og skal bidra til at kommunen når de mål som er satt, innenfor rammene av gjeldende regelverk og tildelte ressurser. Egenkontrollen skal også bidra til å styrke folk sin tillit til forvaltningen, gjennom forebygging og avdekking av ulovlige og andre uheldige forhold. En kommunesektor med god egenkontroll kan også redusere statlig detaljstyring og kontroll.

Egenkontrollen i kommunene utføres i hovedsak av rådmannen, revisjonen og kontrollutvalget. Kontrollutvalget består av folkevalgte personer som er valgt til å være kommunestyrets egen kontrollinstans. Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en vel fungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En vel fungerende egenkontroll styrker innbyggerne sin tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene.

3. KOMMUNESTYRET

Kontrollutvalget er kommunestyret sitt verktøy, og det er kommunestyret som har det overordnede tilsynsansvaret for den kommunale virksomheten. Kommunestyret spiller derfor en avgjørende rolle for hvilken oppmerksomhet kontroll- og tilsynsarbeidet har i kommunen. For at kontrollutvalget skal være et godt verktøy for kommunestyret, må kommunestyret gi kontrollutvalget gode rammebetingelser. I dette ligger bl.a. at det eksisterer gode relasjoner mellom utvalget og kommunestyret. Dette er noe av det som skal sikres gjennom at minst ett medlem i kontrollutvalget skal være medlem i kommunestyret. I Bamble er kravet oppfylt. I tillegg er det naturlig at ordfører med jevne mellomrom deltar i kontrollutvalgets diskusjoner. Ordfører har alltid møte- og talerett i kontrollutvalget. Kommunestyret er videre ansvarlig for at kontrollutvalget får de økonomiske rammene som er nødvendige for å utføre kontrollarbeidet.

4. OPPLÆRING

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. For at kontrollutvalget skal kunne utøve den gode egenkontrollen i tråd med lov og forskrift, er det nødvendig å legge til rette for opplæring og erfaringsutveksling om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk. Kontrollutvalget inviteres årlig til Fagkonferansen til Forum for kontroll og tilsyn (FKT), Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Vår- og Høstkonferanse i regi av Temark. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er arenaer der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder.

To av kontrollutvalgets medlemmer deltok på FKT sin fagkonferanse i juni 2017. To medlemmer deltok på Temark sin Høstkonferanse i november 2017.

5. SEKRETARIAT

Sekretariatet forbereder sakene til kontrollutvalget, bistår kontrollutvalget med faglig rådgivning og følger opp kontrollutvalgets vedtak. I tillegg kommer praktisk tilrettelegging og oppfølging av utvalgets møter. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet kan kalles kontrollutvalgets «operative ledd».

Kontrollutvalget er medlem i og får sin sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Med oppdrag for 34 kommuner og fylkeskommuner i Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder var Temark i 2017 landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har sju ansatte, og fast sekretær for kontrollutvalget i Bamble kommune er rådgiver Benedikte Muruvik Vonen.

6. REVISJON

Bamble kommunes revisor er Telemark kommunerevisjon IKS. De utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Regnskapsrevisjon består av en lang rekke løpende revisjonsoppgaver, og munner ut i revisjonsberetningen som revisjonen avgir om kommunens årsregnskap. Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er større enkeltoppgaver som kontrollutvalget bestiller ut fra vedtatt (og eventuelt justert) Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll, basert på overordnet analyse av risiko og vesentlighet i kommunen. De blir behandlet som egne saker i kontrollutvalget og videresendt med innstilling til vedtak til kommunestyret. Kontrollutvalget har i 2017 i tillegg fått levert en egen utredning vedr. Bamble kommunes leieforhold til Skjærgårdshallen AS, som faller utenfor ordinære forvaltningsrevisjoner og selskapskontroller. De aktuelle undersøkelsene er omtalt i egne avsnitt under.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget har som regel et eget punkt for orienteringer fra revisjonen i hvert møte, og revisor er alltid til stede på møtene.

Oppdragsrevisor er Lisbet Fines. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Kjell Ekman og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kirsti Torbjørnson.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen.

Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen, med selvstendig innstillingsrett overfor kommunestyret, dvs. at budsjettforslaget fra kontrollutvalget går uendret til kommunestyret. Budsjettet blir vedtatt av kommunestyret. Det er sum for kontroll, tilsyn og revisjon som er vedtatt av kommunestyret. I denne posten ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester (løpende revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll o.a.).

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Budsjett og regnskap for 2017 viser følgende:

Beskrivelse	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Møtegodtgjørelse mv.	69 000	85 976
Opplæring inkl. reise	60 000	29 774
Andre kostnader (inkl. selskapskontroll)	104 000	35 255
SUM KONTROLLUTVALG	233 000	151 005
Sekretariat	240 000	238 900
Revisjon	1 316 000	1 316 000
Sum kontroll, tilsyn og revisjon	1 789 000	1 705 905

Kommentar:

Regnskapet for Bamble kontrollutvalg er en integrert del av regnskapet til Bamble kommune. Kontroll, tilsyn og revisjon i Bamble kommune hadde totalt et mindreforbruk på ca. kr 83 000 i 2017. Dette består av både mer- og mindreforbruk på de enkelte postene og kan forklares som følger:

- Posten for møtegodtgjørelse mv. er noe underbudsjettet pga. feil tolkning av reglement for godtgjørelser. I tillegg er tapt arbeidsfortjeneste høyere enn budsjettet. Denne posten vil variere med hvem som møter på det enkelte møtet og hvilken arbeidssituasjon og andre verv vedkommende har. Totalt merforbruk på møtegodtgjørelse mv. er ca. kr 17 000.
- På opplæring inkl. reise er det et mindreforbruk på ca. kr 30 000 pga. at det var færre enn budsjettet som hadde anledning til å delta på de budsjettete opplæringstiltakene.
- Utvalget bestilte i 2017 en egen utredning vedr. kommunens leieforhold til Skjærgårdshallen AS. Både denne og utført selskapskontroll er ført under Andre kostnader. Denne posten har et mindreforbruk på ca. kr 69 000. Hovedårsak er at kostnad for gjennomført selskapskontroll er lavere enn budsjettet pga. kostnadsdeling med andre eiere.
- Budsjett for sekretariat og revisjon vedtas alltid med forbehold om endelig fordeling av IKS-enes kostnader mellom medlemmene, som representantskapene vedtar etter at budsjettforslaget er oversendt fra kontrollutvalget. Begge ble vedtatt som budsjettet.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 6 møter og behandlet 42 saker. Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på sekretariatets hjemmeside www.temark.no.

Kontrollutvalget inviterer ledere og andre nøkkelpersoner i organisasjonen for å bli orientert om og stille aktuelle spørsmål knyttet til forvaltningen, og for å bli gjensidig oppdatert og orientert om det enkelte tjenesteområdet og kontrollutvalgets rolle. I tillegg blir selskap Bamble kommune har eierinteresser i invitert til dialog og orienteringer. Følgende personer har møtt i kontrollutvalget i Bamble i 2017, utover medlemmer, revisorer og sekretær:

- Ordfører Hallgeir Kjeldal
- Rådmann Tore Marthinsen
- Plan- og økonomisjef Gunn Ellen Berg
- Kommunalsjef helse og omsorg Birgit Sannes
- Kommunalsjef Teknikk og Samfunnsutvikling Leidulf Aakre
- Kommunalsjef kultur og oppvekst Rolf Dehli
- Leder Vilt- og innlandsfiskeremnda Torstein Dahl
- Daglig leder Frisk Bris Bamble KF Henning Weider
- Styreleder Skjærgårdshallen AS Magnar Brekka
- Daglig leder Skjærgårdshallen AS Marte Storås

Bamble kontrollutvalg behandlet i løpet av 2017 følgende saker:

A. ÅRSREGNSKAPET

Kontrollutvalget har gitt uttalelse til årsregnskap 2016 for Bamble kommune og Frisk Bris Bamble KF. Utvalget hadde ingen bemerkninger til årsregnskapet for Frisk Bris Bamble KF, utover en anbefaling om å avsette mindreforbruket til disposisjonsfond. Utvalget anbefalte at særregnskapet skulle godkjennes.

Til årsregnskapet 2016 for Bamble kommune avla Telemark kommunerevisjon IKS en normalberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen. Gjennom revisjonens rapport til kontrollutvalget, ble utvalget kjent med en del forhold som ikke var heldige, men som ikke var så alvorlige og vesentlige at de ble tatt med i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget anbefalte at Bamble kommunes årsregnskap for 2016 skulle godkjennes, men forventet at følgende forhold ble fulgt opp i 2017-regnskapet:

- Investeringsregnskapet ble ikke gjort opp i balanse.
- Det var i 2016 gjort forsøk på å justere investeringsregnskapet, men uten at dette ble gjenspeilt som budsjettendring.
- Tidligere ulovlig praksis med «lån» av midler til investering fra innlån til videre utlån (Startlån) fra Husbanken var ikke rettet opp (men ingen nye tilfeller).
- Revisjonen viste til at Bamble kommune har mange gode rutiner, men at det var manglende kontroll av om rutinene faktisk etterleves og fungerer, noe som også har vært påpekt gjennom tidligere rapporteringer.
- Kontrollutvalget forventet en bedring av enkelte områder av den økonomiske internkontrollen.

B. FORVALTNINGSREVISJON

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner er et viktig redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen. Kontrollutvalget har fått i oppdrag gjennom kommuneloven § 77 nr. 4 å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Forskrift for kontrollutvalg kap. 5 utdyper dette nærmere. For å få best mulig nytte av forvaltningsrevisjon som verktøy i kontroll- og tilsynsarbeidet, legger kontrollutvalget vekt på bl.a. følgende:

- Kontrollutvalget bør bruke tid på bestillingsprosessen, slik at de får formidlet en tydelig bestilling til revisjonen. Dette vil sikre at det er enighet om hva forvaltningsrevisjonen skal svare på.
- Det er en fordel om kontrollutvalget utarbeider en plan for hvordan revisjonen skal rapportere underveis i et forvaltningsrevisjonsprosjekt.
- Forvaltningsrevisjonsrapporten bør presenteres i kommunestyret enten av leder i kontrollutvalget, kommunestyrets representant i utvalget eller revisor. Behandlingen i kontrollutvalget og forslaget til vedtak i kommunestyret bør presenteres av utvalgets leder i kommunestyret.
- Kontrollutvalget skal følge opp at administrasjonen gjennomfører kommunestyrets vedtak. For dette formålet bør kontrollutvalget inkludere tidsfrister for tilbakemeldinger og/eller gjennomføring av tiltak i innstillingen til vedtak som oversendes kommunestyret.

Som grunnlag for valget av forvaltningsrevisjonsprosjekter skal det foreligge en **overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Overordnet analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 8.2.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for forvaltningsrevisjon. Det ble i tillegg fremsatt nytt forslag til prosjekt i møtet, etter signaler fra ordfører/kommunestyret. Planen ble vedtatt i møtet og består av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. Saksbehandling helse og omsorg – beregning av ventelister og tildeling av omsorgstjenester
2. Bruk av konsulenter i Bamble kommune
3. Kvalitetssystem – spissing mot rutiner mot mobbing i skole, og varsling for ansatte
4. Arkiv og dokumenthåndtering
5. Byggesaksbehandling

Kommunestyret ga i sitt møte 31.3.2016 sin tilslutning til planen. Kontrollutvalget ba i sin innstilling til vedtak om at de fikk fullmakt til å endre planen etter behov i perioden. Dette ble i kommunestyret omgjort til:

Det anmodes om at kommunestyret gis anledning til å uttale seg i forhold til eventuelle endringer av den prioriterte rekkefølgen så sant dette ikke forsinker revisjonen.

Det er så langt ikke gjort endringer i vedtatt plan. Kontrollutvalget har jobbet med følgende forvaltningsrevisjoner i 2017:

1. BRUK AV KONSULENTER I BAMBLE KOMMUNE

Kontrollutvalget bestilte 31.10.2016 forvaltningsrevisjonsprosjektet Bruk av konsulenter i Bamble kommune, vedtatt som andre prosjekt i Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

1. *Hvilket omfang og kostnader har konsulentbruken i Bamble kommune i 2015-2016 og hvilke oppgaver er dekket?*
2. *I hvilken grad har kommunen truffet tiltak for å sikre at konsulentbruken bidrar til rasjonell og effektiv forvaltning av kommunens ressurser?*
3. *Har administrasjonen betryggende kontroll med bruken av konsulenttjenester?*

Rapport fra prosjektet ble behandlet av kontrollutvalget 24.4.2017 sak 9/17. Følgende forslag til vedtak ble oversendt til kommunestyret:

Kommunestyret tar rapporten Bruk av konsulenter til orientering og ber rådmannen:

- *sørge for at alle kommunalområder har beskrivelser av kompetansen i egen organisasjon og gjør vurderinger av behov for kompetanse på kort og lang sikt*
- *vurdere om retningslinjer for kjøp av konsulent-, rådgivnings- og utredningstjenester bør være et tema i forbindelse med revisjon av GKI sitt innkjøpsreglement*
- *sikre at det foreligger kontrakt ved alle kjøp*

Senest i løpet av høsten 2017 bes rådmannen komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig orientering om hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt

Bamble kommunestyre ga sin tilslutning til kontrollutvalgets forslag til vedtak i sitt møte 11.5.2017 sak 46/17. Kontrollutvalget fikk en foreløpig skriftlig tilbakemelding i saken fra rådmannen til sitt møte 27.11.2017 sak 37/17. Det var satt i gang en del forbedringstiltak i organisasjonen, men disse var ennå ikke helt implementert. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i saken:

Kontrollutvalget tar rådmannens foreløpige skriftlige redegjørelse om oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen Bruk av konsulenter i Bamble kommune til orientering. Kontrollutvalget ber om at endelig rapportering på hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt, skjer i utvalgets junimøte i 2018.

Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med oppfølging av forvaltningsrevisjonen Bruk av konsulenter i Bamble kommune i 2018.

2. SAKSBEHANDLING PLEIE OG OMSORG

Bamble kontrollutvalg behandlet i sitt møte 12.9.2016 rapport fra forvaltningsrevisjonsprosjektet Saksbehandling pleie og omsorg. Dette var det første prosjektet i plan for forvaltningsrevisjon i innværende periode. Tema for prosjektet var kommunens saksbehandling av søknad om helse-

og omsorgstjenester. I tillegg skulle prosjektet se på håndtering av ventelister og behov for døgnbemannet omsorg. Følgende problemstillinger ble undersøkt:

- *I hvilken grad sikrer kommunen at fordeling av oppgaver, myndighet og ansvar er klart fordelt og i tråd med tildelte fullmakter?*
- *I hvilken grad har kommunen tiltak for å sikre at kravene til habilitet blir ivaretatt ved behandling av søknader om helse og omsorgstjenester?*
- *I hvilken grad har Bamble kommune tiltak for å sikre likebehandling ved tildeling av helse og omsorgstjenester?*
- *I hvilken grad har Bamble kommune tiltak for å sikre at krav til saksbehandlingstid blir overholdt, og blir tiltakene fulgt opp?*
- *I hvilken grad har Bamble kommune tiltak for å sikre at det blir gitt tilfredsstillende informasjon om vedtakene til brukerne, og hvordan blir tiltakene fulgt opp?*
- *I hvilken grad sikrer kommunen kartlegging av behovet for døgnbemannede tjenester og bruker kartleggingen i planleggingen av tilbudet?*
- *Hvordan er praksis på det å gi tjenester til personer som bor i andre kommuner?*

Telemark kommunerevisjon avdekket en rekke mangler knyttet til rutiner og reglementer og kjennskap til disse. Kontrollutvalget oversendte følgende innstilling til vedtak til kommunestyret:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten Saksbehandling pleie og omsorg Bamble til orientering og ber rådmannen:

- *Oppdatere delegasjonsreglement med nødvendig skriftlig videredelegering for å sikre at de som fatter vedtak har nødvendige fullmakter.*
- *Sikre at fordeling av oppgaver og myndighet er tydelig og kjent av de ansatte.*
- *Etablere og implementere nødvendige felles rutiner/prosedyrer for å sikre at saksbehandlingen er i tråd med de krav som er satt, herunder at saken blir forsvarlig utredet, at saksbehandlingstiden blir overholdt og at søker får nødvendig informasjon om vedtaket.*
- *Sikre nødvendig dokumentasjon av kartlegginger som gjøres og tjenester som ytes, for å sikre en mest mulig effektiv saksbehandling.*

Senest i løpet av våren 2017 bes rådmannen komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig orientering om hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette arbeidet har gitt.

Kommunestyret ga sin tilslutning til kontrollutvalgets innstilling 27.10.2016. Kontrollutvalget fikk en god orientering om oppfølgingen av denne forvaltningsrevisjonen i sitt møte 29.5.2017. Følgende ble vedtatt:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering og finner at anbefalingene i rapporten Saksbehandling pleie og omsorg er tilfredsstillende fulgt opp. Kontrollutvalget ber om å få en orientering om revidert Overordnet administrativt delegasjonsreglement og Politisk delegasjonsreglement så snart disse er vedtatt.

Med dette avsluttet kontrollutvalget arbeidet med forvaltningsrevisjonen Saksbehandling pleie og omsorg (samtidig som nye orienteringer ble bestilt).

3. TILSYN MED BYGGESAKER - BAMBLE

Forvaltningsrevisjonsrapporten Tilsyn med byggesaker – Bamble ble behandlet av kontrollutvalget 30.11.2015, og kommunestyret vedtok følgende i sitt møte 11.2.2016:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten «Tilsyn med byggesaker» til orientering og ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapporten. I løpet av våren 2016 bes rådmannen komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig orientering om hvordan anbefalingene er fulgt opp.

Anbefalingene fra revisjonen i rapporten, som det ble vist til i vedtaket, var som følger:

Vi mener Bamble kommune bør:

- *Sørge for at kommunen utfører tilsynsvirksomhet i tråd med plan- og bygningsloven*
- *Ta initiativ til at samarbeidet om byggesakstilsyn organiseres i samsvar med kommunelovens bestemmelser om interkommunal myndighetsutøvelse*
- *Iverksette tiltak for å sikre riktig arkivering av dokumenter mottatt av Tilsynskontoret*
- *Iverksette tiltak for å tydeliggjøre ansvars- og oppgavefordelingen mellom kommunene og Tilsynskontoret.*

I tråd med vedtaket i kommunestyret ble saken fulgt opp av kontrollutvalget 23.5.2016, med skriftlig og muntlig orientering fra rådmannen. Følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget ser positivt på at det er utarbeidet ny samarbeidsavtale som er i tråd med dagens lovverk om vertskommunesamarbeid. Utvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering og ber om ny orientering i desembermøtet 2016 vedr. nye interne rutiner.

Nye rutiner var ikke vedtatt ennå da kontrollutvalget behandlet saken på nytt 5.12.2016, men kontrollutvalget ble forelagt utkast til rutiner utarbeidet av Skien kommune. Det ble åpnet for at kontrollutvalget kunne be om ny orientering når de nye rutinene var kommet på plass. Kontrollutvalget tok saken til orientering.

Kontrollutvalget fikk i sitt møte 4.9.2017 en ny orientering om oppfølgingen av saken. Rutiner for kommunalt og interkommunalt tilsyn med byggesaker var da vedtatt og gjennomgått internt. Kontrollutvalget avsluttet med dette arbeidet med forvaltningsrevisjonen Tilsyn med byggesaker.

4. KVALITETSSYSTEM – SPISSING MOT MOBBING I SKOLE, OG VARSLING FOR ANSATTE

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 29.5.2017 forvaltningsrevisjonsprosjektet Kvalitetssystem – spissing mot mobbing i skole, og varsling for ansatte, i tråd med Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019. Forslag til plan ble behandlet i kontrollutvalgets møte 27.11.2017 sak 38/17. Revisjonen skal i prosjektet beskrive generelle trekk ved kommunens kvalitetssystem, og så dele rapporten i to separate deler for de to temaene som bestillingen består av. Hovedproblemstillinger for de to delene er som følger:

1. *Har Bamble kommune tiltak for å fange opp og følge opp saker som gjelder det psykososiale miljøet i skolen?*

2. *Har Bamble kommune lagt til rette for at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold i samsvar med arbeidsmiljøloven?*

Rapport fra prosjektet er forventet til behandling på utvalgets møte i juni 2018.

C. SELSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget bør følge med på kommunestyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll- og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ. Av kommunelovens § 77 nr. 5 fremgår følgende om selskapskontroll:

«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper mm.»

Forskrift for kontrollutvalg kap. 6 utdyper dette nærmere. I dette ligger bl.a.:

- Kontrollutvalget må få utarbeidet en prosjektplan eller bestilling som tydeliggjør hvordan kontrollen skal gjennomføres.
- Dersom det i det aktuelle selskapet er flere eierkommuner, kan kontrollen samordnes mellom eierne.
- Det er viktig at selskapskontrollen gjennomføres på en planmessig måte, og at den er basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.
- Resultatene av selskapskontroller skal rapporteres til kommunestyret. Det vil være hensiktsmessig å sende selskapskontrollrapporten til kommunestyret.

Som grunnlag for valget av selskapskontroller skal det foreligge en analyse og plan for selskapskontroll. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 11.4.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for selskapskontroll. Planen ble vedtatt og består av følgende prosjekt for perioden 2016-2019:

1. *Selvkost i selskapet Renovasjon i Grenland (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*
2. *Styre – evaluering og valg (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll)*
3. *Samordning av føringer for eierskap (generell kontroll der det kan gjennomføres stikkprøve av enkelte selskap, gjennomføres som eierskapskontroll, som bør gjøres felles med andre eiere der det er aktuelt)*
4. *Gjennomføring av virksomhet – måloppnåelse i selskapet Vekst i Grenland IKS (forvaltningsrevisjon sammen med andre eiere)*

Kommunestyret ga sin tilslutning til planen 12.5.2016. Kontrollutvalget fikk fullmakt til å endre planen i planperioden.

Kontrollutvalget har jobbet med følgende selskapskontroll i 2017:

1. RENOVASJON I GRENLAND IKS

Kontrollutvalget bestilte 5.12.2016 selskapskontroll i Renovasjon i Grenland IKS (RiG IKS) fra Telemark kommunerevisjon IKS. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

- *Er avtaler med eksterne leverandører i samsvar med reglene om offentlige anskaffelser?*
- *Sikrer RiG IKS selvkost i renovasjonstjenestene?*
- *Har RiG riktig behandling av selvkostfond?*

Selskapskontrollen ble gjennomført som forvaltningsrevisjon i selskap, i fellesskap med øvrige eiere. Rapporten ble presentert for kontrollutvalgene i alle eierkommunene i et felles møte i Porsgrunn 26.9.2017. Bamble kontrollutvalg behandlet deretter rapporten i eget møte. Kontrollutvalget vedtok å oversende rapporten til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret mener RiG bør:

- *Skjerpe rutinen for å skrive protokoll for alle anskaffelser*
- *Fullføre opprydningen i avtalene med Bjorstaddalen, og*
- *Vurdere avtalen med Bamble kommune om Eik gjenvinningsstasjon for å sikre en kostnadsberegning som er i samsvar med retningslinjene for selvkost.*

Kommunestyret ber RiG oversende en skriftlig tilbakemelding om oppfølging av revisjonens anbefalinger til kontrollutvalget innen utløpet av april 2018.

Kontrollutvalget vil dermed jobbe videre med oppfølging av selskapskontrollen Renovasjon i Grenland IKS i 2018.

D. ANDRE STØRRE SAKER

Av og til dukker det opp andre større saker som kontrollutvalget bruker mye tid og ressurser på, uten at de faller inn under begrepene forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollutvalget har i 2017 jobbet mye med følgende sak:

1. BAMBLE KOMMUNES LEIEFORHOLD SKJÆRGÅRDSHALLEN AS

Utgangspunktet for saken var et spørsmål om leien kommunen betaler for bruk av hallen er i tråd med regelverket om offentlig støtte. Kontrollutvalget bestilte en utredning om dette temaet fra Telemark kommunerevisjon IKS i sitt møte 5.12.2016. Denne ble behandlet i utvalgets møte 6.3.2017, sammen med en orientering fra styreleder i selskapet. Kontrollutvalget oversendte saken og revisjonsrapporten til kommunestyret, med følgende forslag til vedtak:

Rådmannen bes klarlegge om avtalt leiepris i avtale mellom Bamble kommune og Skjærgårdshallen AS er i samsvar med markedspris og/eller kostpris, eller ikke. Rådmannen bes rapportere skriftlig om resultatet til kontrollutvalget senest i løpet av april 2017. Dersom det ikke er samsvar, bes rådmannen umiddelbart iverksette tiltak som bringer forholdet innen rammene for regelverket om offentlig støtte, og rapportere om tiltakene til kontrollutvalget senest i løpet

av våren 2017. Rådmannen bes legge ved en tilsvarende vurdering av leieprisen i forbindelse med budsjettet hvert år.

Kommunestyret behandlet saken i sitt møte 11.5.2017. De ga sin tilslutning til kontrollutvalgets forslag til vedtak. I tillegg vedtok kommunestyret å oversende en del spørsmål som ble fremsatt i møtet, som skulle tas med i vurderingen rådmannen skulle gjennomføre.

I stedet for å legge saken frem for kontrollutvalget som vedtatt 11.5.2017, la rådmannen saken direkte frem for kommunestyret 14.12.2017. Følgende ble vedtatt:

Bamble kommunestyre vedtar:

1. *Rådmannens redegjørelse i saken tas til etterretning.*
2. *Leieavtalen mellom Bamble kommune og Skjærgårdshallen AS endres slik at de dokumenterer at betaling for leie ikke er i strid med regler for offentlig støtte.*
3. *Kommunestyret nedsetter en arbeidsgruppe på førstkommende kommunestyremøte med mandat:*
 1. *Vurdere konsekvenser av om selskapet skal tilbakeføres som kommunal virksomhet.*
 2. *Avklare om dagens drift, utleieforhold er i samsvar med regler for offentlig støtte.*

Kontrollutvalget vil følge opp saken Bamble kommunes leieforhold Skjærgårdshallen AS videre i 2018.

E. ANDRE SAKER

I løpet av året 2017 har i tillegg følgende saker vært behandlet:

- Årsmelding 2016 for kontrollutvalget
- Revisors egenerklæring om uavhengighet
- Årsrapport 2016 fra skatteoppkreveren i Bamble kommune
- Økonomisk situasjon pr. 1. tertial
- Orientering om uttalelser fra Grenlandsrådet
- Vilt- og innlandsfiskeremnda Bamble
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2018 Bamble kommune
- Overordnet revisjonsstrategi 2017 Bamble kommune
- Orientering omkring fastsetting av eiendomsskatt Bamble 2017
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial
- Orientering om budsjett 2018 Bamble kommune
- Frier Vest AS – Bamble kommune
- Behandling av byggesaker
- Møte- og arbeidsplan 2018 for Bamble kontrollutvalg
- Orienteringer fra revisor (nesten hvert møte)
- Referatsaker (hvert møte)
- Eventuelt (hvert møte)

9. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 godkjennes av kontrollutvalget og legges frem for kommunestyret til orientering. Årsmeldingen gir kommunestyret grunnlag for å følge med på om kontrollutvalget utfører sitt arbeid i tråd med kommunestyrets vedtak.

Langesund, 5.2.2018

Bård A. Hoksrud
Leder

Benedikte Muruvik Vonen
Sekretær